

Mihail Vakulovski Portret de grup cu generația „optzeci” (poezia)

Editura Tracus Arte, 2010, 439 pag.

Cartea lui M. Vakulovski se înscrie în demersurile descriptive ale cercetării unei perioade a istoriei recente a literaturii noastre contemporane, interesul pentru obiectul de studiu nefiind doar unul academic (la origine cartea este o strălucită teză de doctorat, coordonată de profesorul Nicolae Manolescu), cât mai ales unul, să-i spunem, intelectual, legitimant-formativ, autorul ei fiind și un poet binecunoscut care s-a împlinit în școala postmodernismului românesc. Lecturile lui Vakulovski nu sunt, așadar, niște excursuri seci, rigide și metacritice, care se supun modelării specifice unei cercetări academice, dimpotrivă, condeiul său critic surprinde în accente foarte sigure, personale, în medalioane critice pertinente, specificul fiecărui poet optzecist înregistrat în lista sa, bogată și relevantă. Sigur că reproșurile unei exegeze moldave pot fi întemeiate, însă preocuparea care a stat în centrul studiului său cred că a fost ilustrată din plin. Vakulovski își documentează cartea cu exemple mai cu seamă din peisajul literar românesc, motivația intrinsecă probabil că există, nedorind o comparație artificială, specifică sau metodică, ci așezarea firească a scriitorilor moldoveni reprezentativi și valoroși alături de actorii optzecismului poetic românesc. Ca orice studii epuizante, lista trebuia cumva să se închidă prin spiritul de selecție, grație unei juste cântăririi a raporturilor.

Construcția cărții sale decupează/defrișează categorii și poetici care se află într-o relaționare intrinsecă, viziunea sa, deși modulară, devine organică, descripția imaginarului poetic optzecist este fin realizată, printr-o documentare susținută de tenacitate (nu de puține ori, autorul mărturisește dificultățile reale întâmpinate din pricina... edițiilor rarissime ale volumelor de poezie ale optzeciștilor). În *Flash '80*, Mihai Vakulovski rescrie istoria grupărilor, a coteriilor, a cenaclurilor și nu în ultimul rând a prieteniiilor și a scrisului în perioada optzecistă, punctând evoluții, stabilind afinități, discutând uneori literatura prin farmecul său anecdotic, dar neuitând niciodată să sublinieze spiritul unei elite poetice și intelectuale cu care se simte foarte afin.

Dincolo de micile alunecări în oralitate și paranteze meta-textuale despre cum se face cartea – la progresul căreia asistăm într-un soi de *performance* cultural și scriptural în care autorul ne ia ca martori, pe care îi trage de mânecă pentru a-i (re)învăța cum să iubească poezia – aceasta (cartea) are o structură clasică, organizată de legile punerii în ordine a unui întreg câmp literar dinamic, autentic, încă activ. *Filmul I* rediscută POEZIA REALULUI, împărțită în trei categorii, în funcție de accentele pe care poezii le aduc în modul de reprezentare și de tratare a imaginii lumii. Astfel, Mihai Vakulovski situează în *poezia realului*

cotidian hedonismul lui Florin Iaru, jocurile melodico-tipografice ale poeziei „de buzunar” practicate de Romulus Bucur, „eleganța lucrurilor care se simplifică uimitor” din poezia eliberată de prejudecăți a Marianei Marin, poetica *pharmakon*-ului posedat de Liviu Antonesei, poezia ce se destramă între *apatia* și *blazarea* lui Ioan Moldovan, arta lui Ioan Flora, „cazul” intertextului elegant cu viitorul, rezolvat de „claritatea, simplitatea și limpezimea” practicate de Alexandru Mușina, pe care îl consideră un fel de ghid printre lucruri și lume – citind poezia sa, exegetul descoperă pulsul Brașovului, mai sare un gard, mai alunecă pe vreo *Alee a Mimoszei nr.3*. Sensul de lectură este dat în continuare de liniile sinuoase, în volutele „rock-baroc” ale scrisului cărtărescian, apoi calea realului cotidian se închide, pentru a face posibilă o nouă intrare, în cămărilor *hiper-realului*. Aici criticul, poet la rândul-i, se delectează cu modalitățile de tratare a realului în notele experimental-radicală practicate de Caius Dobrescu, se bucură de experiențele și frenezia interioară a scrisului autospectacular al Simonei Popescu, de „natura lucrurilor” lui Marius Oprea sau de scrisul „pe viață și pe moarte” al lui Andrei Bodi. A treia cămară, a *realului fabulos*, îi oferă criticului posibilitatea analizelor de mare acuitate asupra scrisului ca *autodenunțare*, practicat de Liviu Ioan Stoiciu, a poeziei lui Virgil Mihaiu, Viorel Mureșan, Emilian Galaicu-Păun și Traian T. Coșovei.

Filmul II se intitulează POEZIA TEXTULUI, cu două secvențe/cămări de gală în care se află Gheorghe Iova și Bogdan Ghiu, regizorii *poeziei texistențialiste* și Nichita Danilov, Vasile Gârneț, Ion Bogdan Lefter, Petru Romoșan și Ion Mureșan, regizorii *poeziei textualirice*. *Filmul III* se dedică *poeziei psihozei*, iar actorii principali sunt: Călin Vlășie, Marta Petreu, Matei Vișniec, Daniel Pișcu, Ion Stratan, Viorel Padina și Cristian Popescu. Inventarul, odată încheiat, ne lasă cu senzația participării la o gală de decernare a premiilor pentru scriitorii optzeciști. Cititorii contemporani lor, în ciuda neparticipării (s-o spunem de-a dreptul) la viața Cetății literelor, pot să spună: măcar dacă n-am citit toate cărțile... am văzut toate filmele românești cu și despre poezia valoroasă a anilor '80, în viziunea cinematografică magistrală condusă de Vakulovski.

Iar cel care a patronat acest spectacol cu talent, dezinvoltură critică, antren și joc interliterar, cu umor și savoare, este un cititor care *iubește* ce face și *crede* în ce face. Mai spunem doar că face o critică atletică, dezinvoltă și mereu aproape de ceea ce iubește... a se citi nu doar literatura, ci și... fotbalul, care de multe ori este luat ca reper analogic în metaforele sale critic-teoretice hiperemice.